

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان
Afghan Institute for Strategic Studies

۱۳۹۹

هجری خورشیدی
۲۰۲۰ - ۲۰۲۱ میلادی

کاهشمار ویژه‌ی حقوق بشر در خراسان فرهنگی

Special Human Rights Calender in Cultural Khorsasan

۱۳۹۹

March/ April 2020

۱ | حمل / فروردین

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
						۱ 20
۲ 21	۳ 22	۴ 23	۵ 24	۶ 25	۷ 26	۸ 27
۹ 28	۱۰ 29	۱۱ 30	۱۲ 31	۱۳ 01	۱۴ 02	۱۵ 03
۱۶ 04	۱۷ 05	۱۸ 06	۱۹ 07	۲۰ 08	۲۱ 09	۲۲ 10
۲۳ 11	۲۴ 12	۲۵ 13	۲۶ 14	۲۷ 15	۲۸ 16	۲۹ 17
۳۰ 18	۳۱ 19					

جشن های آریایی این ماه

- ۱ حمل، جشن بزرگ نوروز
- ۱۳ حمل، سیزده بدر
- ۱۵ حمل، جشن آبانگاه یا جشن آب پاشی
- ۱۹ حمل، جشن فروردینگان

۲ حمل، روز معارف. ۶ حمل، زادروز زرتشت. ۲۵ حمل، بزرگداشت از زادروز عطار نیشابوری. ۲۸ حمل، زادروز سنایی غزنوی.

۲۱ مارچ، روز جهانی شعر. ۲۲ مارچ، روز جهانی آب. ۷ آپریل، روز جهانی بهداشت.

اعلامیه و روز جهانی حقوق بشر

اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر یک پیمان بین‌المللی است که مجمع عمومی سازمان ملل متحد به تاریخ ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ در پاریس آن را به تصویب رساند. این اعلامیه شامل ۳۰ ماده است که به تشریح دیدگاه سازمان ملل متحد در مورد حقوق بشر می‌پردازد. مفاد این اعلامیه، حقوق بنیادی مدنی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، و اجتماعی‌ای را که تمامی این‌ای بشر در هر کشوری باید از آن برخوردار باشند، مشخص می‌نماید. دو لایحه جزئی‌تر از این اعلامیه در سال ۱۹۶۶ به تصویب رسید. همچنان در سال ۱۹۷۶ هنگامی که لایحه جهانی حقوق بشر توسط ملت‌ها مورد تأیید قرار گرفت، به حقوق بین‌الملل تبدیل شد.

روز جهانی حقوق بشر نیز رویدادی سالانه است که همه ساله به تاریخ ۱۰ دسامبر مطابق به ۱۹ قوس / آذر از آن تجلیل می‌شود. این روز از طرف سازمان یونسکو در پی تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر به عنوان روز جهانی حقوق بشر شناخته شد.

حقوق بشر در منشور کوروش کبیر

متن منشور کوروش کبیر یکی از معتبرترین سنگ‌نوشته‌های حقوق بشری جهان است که در آن متن به آزادی‌های اساسی، باور و اندیشه، منع برده‌داری، رفع جنگ و صلح جویی و حقوق کار و مسکن به خوبی تسجیل شده است. منشور کوروش لوحی از گِل پخته است که در سال ۵۳۸ پیش از میلاد به فرمان کوروش هخامنشی نگاشته شده است. این استوانه در سال ۱۲۵۸ خورشیدی / ۱۸۷۹ میلادی در نیایشگاه اِسْگیله مردوک، خدای بزرگ بابلی در شهر بابل پیدا شده و در موزه بریتانیای شهر لندن نگهداری می‌شود.

۱۳۹۹

April/ May 2020

ثور/ اردیبهشت

۲

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
		۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴
۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱
۰۱	۰۲	۰۳	۰۴	۰۵	۰۶	۰۷
۰۸	۰۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱
۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸
۲۹	۳۰	۳۱				

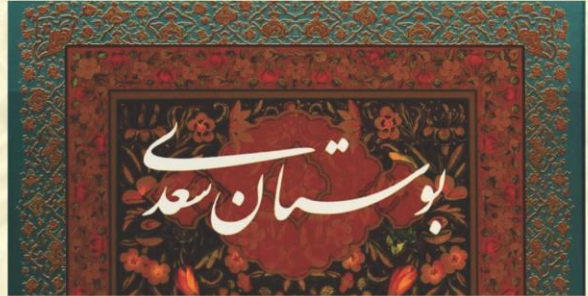
جشن هلی آریایه این ماه

- ۱ ثور، جشن گردآوری گیاهان دارویی از صحرا
- ۲ ثور، جشن اردیبهشتگان
- ۱۰ ثور، جشن چهلم نوروز
- ۱۵ ثور، جشن گاهتیار

۱ ثور، روز بزرگداشت از زادروز سعدی شیرازی. ۶ ثور، آغاز ماه رمضان. ۱۴ ثور، زادروز خواجه عبدالله انصاری. ۲۸ ثور، زادروز حکیم عمر خیام

۱ می، روز جهانی کارگر. ۳ می، روز جهانی آزادی مطبوعات

حقوق شهروندی در بوستان سعدی

سعدی در بوستان با عرضه‌ی شیوه‌ی نوین زندگی به اجتماع، در صدد پی‌ریزی جامعه‌ی مدنی است که در سایه‌ی آن قدرت آمرانه و تابعیت محض از بین می‌رود و افراد اجتماع تنها در سایه‌ی هم زیستی مسالمت آمیز، انسجام و همبستگی ملی زندگی می‌کنند.

برو پاس درویش محتاج دار *** که شاه از رعیت بود تاجدار

مکن تا توانی دل خلق ریش *** و گر می‌کنی، می‌کنی بیخ خویش

همچنان سعدی انسان را در مقام همزیستی و همدردی فرا می‌خواند و صلح اجتماعی و سیاسی را بر جنگ مقدم می‌شمرد. چونان در بانگ بلندش چنین می‌گوید:

بنی آدم اعضای یکدیگرند *** که در آفرینش ز یک گوهرند

چو عضوی به درد آورد روزگار *** دگر عضوها را نماند قرار

تو کز محنت دیگران بی غمی *** نشاید که نامت نهند آدمی

پندار حافظ از حقوق بشر

جلال و شکوه ادبیات حافظ بر این استوار است که انسان را به کم آزاری روا می‌دارد. آنچه اندیشه این انسان را سرلوح خود قرار داده است مبنای حقوق بشری داشته و تاریخ حقوق بشر را در این میان بیان می‌کند. شمس الدین محمد حافظ شیرازی بزرگمرد خراسان است که دنباله‌های پندارش سرلوح محفوظ زمان گردیده است و بدین سان در یکی از غزل‌هایش گفته است:

دلش به ناله میازار و ختم کن حافظ

که رستگاری جاوید در کم آزاری است

همچنان در دیگری می‌گوید:

مباش در پی آزار و مر چه خواهی کن

که در شریعت ما غیر از این گناهی نیست

۱۳۹۹

May/ June 2020

جوزا/ خرداد

۳

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
					۱ 21	۲ 22
۳ 23	۴ 24	۵ 25	۶ 26	۷ 27	۸ 28	۹ 29
۱۰ 30	۱۱ 31	۱۲ 01	۱۳ 02	۱۴ 03	۱۵ 04	۱۶ 05
۱۷ 06	۱۸ 07	۱۹ 08	۲۰ 09	۲۱ 10	۲۲ 11	۲۳ 12
۲۴ 13	۲۵ 14	۲۶ 15	۲۷ 16	۲۸ 17	۲۹ 18	۳۰ 19
۳۱ 20						

جشن‌های آریایی این ماه

۱ جوزا، جشن ارغاسان یا اریجواسان

۶ جوزا، جشن خردادگان

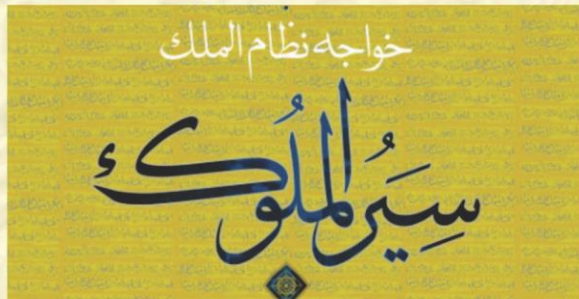
۲۹ جوزا، جشن گل و عروس

۳۱ جوزا، آغاز سال در تقویم گاهنباری

۴ جوزا، عید سعید فطر (رخصتی). ۲۲ جوزا، زادروز بیدل دهلوی. ۲۴ جوزا، روز مادر

۲۲ می، روز بین‌المللی تنوع زیستی.

حقوق بشر در اوراق سیاست نامه (سیرالملوک)

سیاست نامه یا سیرالملوک، کتابی است به زبان فارسی در آیین فرمانروایی، کش—ورداری و اخلاق و سیاست پادشاهان پیشین، نوشته‌ی خواجه نظام الملک طوسی. این کتاب از آثار مهم نثر فارسی است که در قرن پنجم هجری نگاشته شده است. سبک نگارش کتاب ساده، روشن و خالی از تصنع و تکلف است که از شاهکارهای زبان فارسی به شمار می آید. محتوای این کتاب به فره ایزدی، سیاست‌مداری و محافظه‌کاری به عنوان راهکار و تدبیر امور باور دارد. کتاب سیاست نامه حاوی ۵۰ فصل است و در تعدادی از فصل‌ها به حقوق ندیمان، سربازان، کارکنان، رعایت ساکنان و دیگر موارد در راستای سیاسی و حکومتداری عدل، خط و مشی تعریف نموده است.

اندرزهای حقوق بشری قابوسنامه

قابوس نامه، اثر واعظ و نصایح اخلاقی عنصرالمعالی کیکاووس بن قابوس از امیران آل زیار که بر اساس تجربه‌ی سال‌ها نشست و برخاست وی با بزرگان، حکام و امیرزادگان بوده که به فرزندش گیلان‌شاه در چهل و چهار فصل نوشته شده است.

در این کتاب به فصل‌هایی چون حقوق پدر و مادر، رعایت برده داری، رعایت محیط زیست، رعایت حق مردم و دیگر اصول اشاره شده است. این کتاب یکی از شاهکارهای زبان فارسی و کارشيوه‌ی فردی-اجتماعی و شیوه‌ی سلوک افراد است.

۱۳۹۹ | June/ July 2020

۴ | سرطان / تیر

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳
۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸
۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷

جشن های آریایی این ماه

- ۱ سرطان، جشن آغاز تابستان در تقویم گاهشماری
- ۶ سرطان، جشن نیلوفر
- ۱۳ سرطان جشن نیرگان
- ۱۵ سرطان، جشن خام خواری

دادگری در کارنامه‌ی اردشیر بابکان

عدالت اصل دوران فرمانروایی اردشیر بابکان بود. حمایت از ضعیفا، احقاق حق شاکیان، مجازات گناهکاران و متجاوزین به حقوق مردم، از اصول مهم کشوری شمرده می‌شد. متن کارنامه اردشیر بابکان چنین است: که اردشیر خشم گرفت. با پسر اردوان گفت که مردمی و هنرنشان به زور و بی‌آزمی و بیداد و دروغ به خود بر بستن نباشد. در شاهنامه فردوسی نیز اردشیر یکی از بهترین نمونه‌های دادگری است. او زبردستان خود را به ترک آز میخواند و عدالت سفارش می‌دهد.

همه راستی جوی و فرزانیگی
ز تو دور باد از و دیوانگی

حقوق بشر در آئین زرتشتی

در آئین زرتشتی که حدود سه هزار سال قبل در سرزمین آریانا برای مردم معرفی شده است، مفاهیم حقوق بشری چون اصل برابری، اصل آزادی اندیشه، حفظ حقوق شهروندی و محیط زیست بصورت کامل در اصول نه گانه آن آمده است. آیین زرتشتی بر پایه این نه اصل استوار است.

۱. باور به اهورا
۲. باور به پیامبری
۳. باور به جاودانگی جهان مینوی و پادافره
۴. باور به قانون ازلی هستی، راستی، پاکي و عشق
۵. باور به برابری کامل انسان‌ها و داشتن اختیار و آزادی در راه
۶. باور به عرفان زرتشتی در رسیدن به کمال
۷. باور به چهار عنصر طبیعت و حفظ محیط زیست
۸. باور به تازه‌گی انسان و تازه‌نگهداشتن آن
۹. باور به داد و دهش و دستگیری از نیازمندان

حقوق بشر در آئین بودا

عمده‌ترین کردارهای بودایی در حوزه اخلاق است. دستورهای پنج‌گانه بودایی با تاکید بر تعهد بر خویش—تنداری از آزار جانداران، دزدی، بی‌عفتی، دروغ‌گویی و می‌خواری دارد. این آموزه‌های اخلاقی که اساس اخلاق بودایی است مجموعه‌ای از قواعد اخلاقی می‌باشند که وظیفه فرد را در قبال خود و دیگران معین می‌کند. با این وجود مفاهیمی از حقوق بشر—امروزی را از این بنیاد به راحتی می‌تواند دریافت.

۱۳۹۹ | July/ Aug 2020

۵ | اسد / مرداد

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
				۱ 22	۲ 23	۳ 24
۴ 25	۵ 26	۶ 27	۷ 28	۸ 29	۹ 30	۱۰ 31
۱۱ 01	۱۲ 02	۱۳ 03	۱۴ 04	۱۵ 05	۱۶ 06	۱۷ 07
۱۸ 08	۱۹ 09	۲۰ 10	۲۱ 11	۲۲ 12	۲۳ 13	۲۴ 14
۲۵ 15	۲۶ 16	۲۷ 17	۲۸ 18	۲۹ 19	۳۰ 20	۳۱ 21

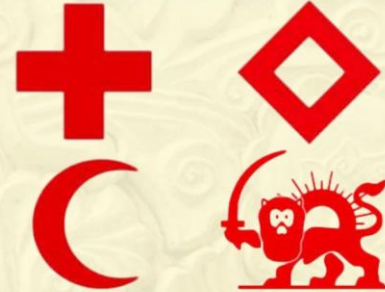
جشن های آریایی این ماه

- ۱ اسد، آغاز سال در گاهشمار تبری
- ۴ اسد، جشن واردوار یا جشن آبپاشی
- ۸ اسد، جشن امردادگان
- ۱۰ اسد، جشن چله تابستان
- ۱۳ اسد، جشن فندق چینی
- ۱۷ اسد، جشن می‌خواره

۱۰ اسد، برابر با دهم ذی‌الحجه عید اضحی (رخصتی). ۲۸ اسد، سالروز استرداد استقلال افغانستان (رخصتی)

۱۲ اگست، روز جهانی جوانان.

کنوانسیون‌های چهارگانه‌ی ژنوا

در سال ۱۸۶۴ دوازده کشور طی نخستین کنفرانس در شهر ژنوا موافقت می‌کنند تا سربازانی که در جبهه زخمی شده‌اند را جمع‌آوری نمایند و به آنها کمک‌های پزشکی برسانند. پس از آن در سال ۱۹۰۶ کنوانسیون دوم برگزار گردیده و در مفاد کنفرانس ۱۸۶۴ تجدید نظر شد و از جمعیت‌های کمک‌رسانی و خیریه‌هایی که کمک‌های پزشکی می‌رسانند دعوت به همکاری گردید. به تقییب آن در ۱۹۲۹ کنوانسیون سوم پس از به پایان رسیدن جنگ اول جهانی در ژنوا تشکیل شد. در این کنفرانس مفادی به تصویب رسید که درباره اسیران جنگی بود و همچنان کمیته بین‌المللی صلیب سرخ برای اولین مرتبه در راستای اهداف نشست‌های قبلی هسته‌گذاری شد. کنوانسیون چهارم در سال ۱۹۴۹ برگزار گردید و در آن جمع‌آوری و رسانیدن خدمات پزشکی به سربازان، بیماران و زخمی‌ها در جبهه جنگ دریایی و خشکی، رسانیدن کمک‌های پزشکی به غیرنظامیان و بر پا داشتن پرچم صلیب سرخ، تصویب گردید.

سازمان پزشکان بدون مرز

سازمان پزشکان بدون مرز یا (MSF) سازمانی مردم‌نهاد برای کمک‌های انسان دوستانه است که بیش از ۳۶۰۰۰ داوطلب از ۶۰ کشور در آن کار می‌کنند. این سازمان غیرانتفاعی مراقبت‌های اضطراری پزشکی را در مناطق جنگی، در هنگام همه‌گیری‌ها و در مواقع حوادث طبیعی فراهم می‌آورد و گروهی خودگردان متشکل از ۲۴ انجمن در سراسر جهان است که مقرش در سوئیس می‌باشد.

تعهد اعلام‌شده سازمان پزشکان بدون مرز به مراقبت از بیماران بدون توجه به نژاد، مذهب یا وابستگی سیاسی و شهرت آن از لحاظ کار کردن در سخت‌ترین شرایط باعث شد که این سازمان در سال ۱۹۹۹ برنده جایزه صلح نوبل شود.

ام اس اف الهام‌بخش ایجاد شماری از سازمان‌های مشابه بوده است از جمله شفاخانه‌های بدون مرز و خبرنگاران بدون مرز گروه‌هایی که به ترتیب برای بهبود شفاخانه‌ها در کشورهای در حال توسعه و پیکار با بدرفتاری یا روزنامه‌نگاران تلاش می‌کنند.

۱۳۹۹

Aug/ Sep 2020

شنبه / شهریور

۶

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸
۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳	۴
۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸
۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶
۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۱	۲	۳

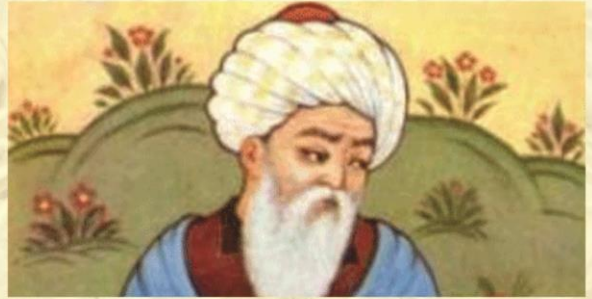
جشن های آریایی این ماه

- ۱ سنبله، جشن فغذیه یا جشن سرد شدن هوا
- ۲ سنبله، جشن کشمین
- ۴ سنبله، جشن شهریورگان
- ۸ سنبله، جشن خزان
- ۳۱ سنبله، جشن پتیدشهم یا پایان تابستان

۱ سنبله، زادروز ابوعلی سینای بلخی. ۲۵ سنبله، روز بزرگداشت از سالخوردگان ۳۱ سنبله، زادروز رودکی

۸ سپتامبر، روز بین‌المللی سوادآموزی. ۲۱ سپتامبر، روز جهانی صلح.

منش جامی در باب حقوق بشر

نورالدین عبدالرحمن جامی در سلسله الذهب خویش بر کم آزاری و آزادی که منبای اصل حقوق بشری است چنین معتقد سخن رانده است: به امر هر رمز بن کسری منادی ندا می کرد که:

عنان در کف هوس منهید	***	پای در کشتزار کس منهید
فی المثل هر که خوشه یی شکند	***	پر کاهی ز خرمنی بکند
همچو خوشه به تیر دوزندش	***	خرمن از برق تیغ سوزندش

و چون سپاه از کنار تاکستان گذر می کرد و غفلت یکی از سپاهیان موجب شد تا اسب او خوشه غوره‌یی از تاک بر کند یا شاخه‌یی را بشکند

صاحب باغ برگرفت فغان	***	کای برافتاده از تو کیش مغان
اصل دین مغان کم آزاری است	***	جستی آزارم، این چه دینداری است

بیدل و نشئه آزادی

بیدل شاعر نشئه آزادی از بندها و تعلق‌ها بدین باور است که انسان آزاد زاده شده و بر این باور است که آزادی چیزی نیست جز رهانیدن از همه تعلقات دنیایی و از قیودی که دیگران برای انسان خط و مش می‌کشند. خویش را آزاد می‌داند، شهرت می‌زداید و اگر کسی او را به چشم و زبان نمی‌آورد، باکی ندارد.

جرم آزادست اگر نشناخت ما را هیچ کس ***
معنی بی رنگ ما از لفظ پر بیگانه بود
اما بیدل بر آزادی شروطی را بیان می‌کند که در برخی بیت‌ها بدان اشاره می‌شود و استعاره‌هایی چون چون عشق، گمنامی، رهایی از دنیا و غیره مراد از آزادی اندیشش دارد. او همچنان بر زبان‌های تعلق استعاره‌هایی چون تنگی عالم، آفت زدایی، کوری خانه وجود، ندامت زدایی و دوری از پاکی اشاره نموده و انسان را به آزادی اندیشه که یکی از حقوق انسانی است، فرامی‌خواند.

ندارد تشنه آزادی ما س‌اغ‌ر دیگر ***
غبار دامن افشانند به صحرا میبرد ما را
نشو و نمایی فکر تعلق ندامت است ***
جز ناله نیست ریش‌هی زنجیر دانه‌ها

۱۳۹۹ | Sep/ Oct 2020

۷ | میزان / مهر

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
			۱ 22	۲ 23	۳ 24	۴ 25
۵ 26	۶ 27	۷ 28	۸ 29	۹ 30	۱۰ 01	۱۱ 02
۱۲ 03	۱۳ 04	۱۴ 05	۱۵ 06	۱۶ 07	۱۷ 08	۱۸ 09
۱۹ 10	۲۰ 11	۲۱ 12	۲۲ 13	۲۳ 14	۲۴ 15	۲۵ 16
۲۶ 17	۲۷ 18	۲۸ 19	۲۹ 20	۳۰ 21		

جشن های آریایه این ماه

۵- ۱ میزان، جشن کاشت

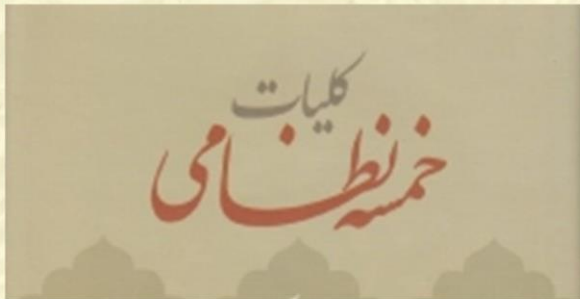
۱۶ میزان، جشن مهرگان

۲۱ میزان، جشن رام روزی

۸ میزان، روز گرامیداشت از مولانا جلال‌الدین محمد بلخی. ۲۰ میزان، زادروز حافظ. ۲۶ میزان، زادروز عایشه درانی.

۲ اکتبر، روز جهانی عدم خشونت. ۴ اکتبر، روز جهانی حیوانات. ۵ اکتبر، روز جهانی معلم.

زن در آیین‌های نظامی

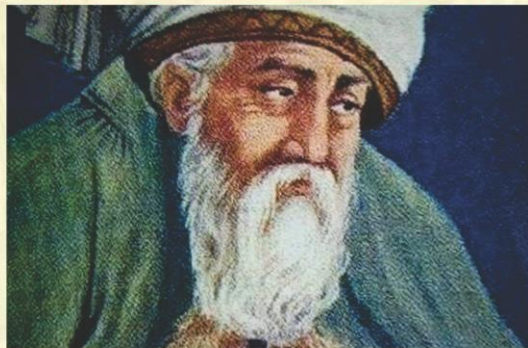

نظامی نقش زنان را در کنار مردان مکمل آنها دانسته و از این رو در کنار هر قهرمان مرد، این مظهر زیبایی را قرار داده تا نقش تربیتی و انسان سازی خود را در مورد مردان ایفا کند. دیدگاه او نسبت به زن، با دیگر معاصرانش تفاوت فاحشی دارد؛ زیرا در داستان‌های او زنان نقش قهرمان، اصلاح‌گر و آگاه از حقایق را بازی می‌کنند و به تربیت و اصلاح مردان می‌پردازند، چنانکه شیرین، خسرو را با مفهوم عشق و وفاداری و هفت دختر شاهان هفت اقلیم، بهرام گور را با حقیقت حیات و لذا بیذ روحانی آشنا می‌سازند

زن آن به که زیور کشد پای او
نه زن دان که زندان بود جای او

در این بیت جایگاه اجتماعی و فردی زن به عنوان موجودی اجتماعی تبارز یافته و بر هرگونه نامالیمات ایستادگی می‌کند.

بینش مولانا بلخی و آزادی حقوق بشری

در فضای فکری مولانا، یکی از ویژه‌گی‌های بارز انسان را که همانا آزادی است، در می‌یابیم. اما آزادی را مولانا وسیله‌ای برای کشف خلاقیت‌های بشر می‌داند. وسیله‌ای که او را اجازه می‌دهد به هر دریچه‌ای سر بزند و با کشف رموز هستی همان گونه که بهتر می‌داند، بیاندیشد و زندگی کند. او در این باره بیان می‌کند:

ای برادر تو همین اندیشه‌ای *** مابقی خود استخوان ریشه‌ای
و در جای دیگر گفته است.

اختیار آمد عبادت را نمک *** ورنه می‌گردد بناخواه این فلک
گردش او را نه اجر و نه عقاب *** که اختیار آمد مر وقت حساب

۱۳۹۹

Oct/ Nov 2020

عقرب / آبان

۸

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
					۲۲	۲۳
۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳
۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰

جشن‌های آریایی این ماه

۱۰ عقرب، جشن آبانگان
۱۵ عقرب، جشن میانه فصل و آغاز سرما

۸ عقرب، میلادالنبی (رخستی). ۱۸ عقرب، زادروز علامه اقبال لاهوری. ۲۴ عقرب، زادروز مولانا عبدالرحمن جامی.

۱۶ نوامبر، روز جهانی فلسفه. ۱۶ نوامبر، روز جهانی صبر و بردباری.

در زمان پیامبر اقلیت‌های یهودی و مسیحی در قلمرو اسلامی زندگی و تعامل داشتند که به آنها اهل ذمه گفته می‌شد. این گروه‌ها کسانی بودند که به دین اسلام اعتقاد نداشتند و طی یک موافقت و عقدنامه‌ای تحت نام عقد ذمه در قلمرو حاکمیت اسلامی از حقوق و امتیازات شهروندی برخوردار بوده و مورد حمایت قرار می‌گرفتند. آنان در مقابل برای دولت اسلامی مالیاتی تحت عنوان جزیه به حکومت اسلامی پرداخت می‌نمودند. از جمله حقوقی که اهل ذمه از آن برخوردار بودند عبارتند از:

۱. حق مصونیت و امنیت شهروندی
۲. حق آزادی مذهبی
۳. حقوق قضایی
۴. حق مسکن
۵. حق فعالیت‌های اقتصادی

آیین هندو باوری بنا بر چهار پایه ارزشی بنیادین که پروشارت‌ها نامیده می‌شود، ارتباط مفهوم دینی به بار می‌آورد. این چهار پایه عبارتند از کامه، ارته، دهرمه و مکشه که هر یک به ابعاد شعوری، سیاسی-اجتماعی و متافزیک‌یکی هستی بشر اشاره می‌کند. ارزش‌های حقوق بشری طبیعی را میتوان به کامه ارتباط داد چرا که در این پایه در نخست کامه خدای عشق است و همچنان از نگاه اجتماعی کامه خواست فرد در مقابل اجتماع را تعریف می‌نماید در مفاهیم دیگر، ارته را به مفهوم قانونی، دهرمه را به دیدگاه اخلاقی و مکشه را دیدگاه دینی حقوق بشر ارتباط فلسفی می‌دهند.

آیین مانی یا مانوی مجموعه‌ای از پندارها و باورهای است که در آن مانی پیامبر بلخی مبانی حقوق بشری را بطور خود آگاه درج اصول گردانیده است. کیش مانوی ایذا و آزار جانداران، خاموش نمودن و آلودن آتش، تخریب منابع گیاهی و آلودن آب را ناپسند می‌شمرد. بر طبق عقاید مانویان، داشتن برده، کنیز و غلام مجاز نبوده و اصول دهگانه‌ای را برای نجات خود قائل بودند که عبارت بود از ایمان به خدا و بزرگی‌های چهارگانه‌اش (روشنائی، قدرت خداوندی‌اش، دانش و پاکی‌اش)، دوستی، بردباری، عقل، راستی، آشتی، شادی، مهربانی، خوش اخلاقی، پاکدامنی و عفت است.

- از نیک بدی ناید و از بد ثمر نیک
- این گفته مانی‌ست، که آموخت به تفکیک
- دادار، اگر نیک و بدی هر دو از او بود
- پستبارگی و هرزه‌داری نیز نکو بود

۱۳۹۹

Nov/ Des 2020

۹ قوس / آذر

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
۱ 21	۲ 22	۳ 23	۴ 24	۵ 25	۶ 26	۷ 27
۸ 28	۹ 29	۱۰ 30	۱۱ 01	۱۲ 02	۱۳ 03	۱۴ 04
۱۵ 05	۱۶ 06	۱۷ 07	۱۸ 08	۱۹ 09	۲۰ 10	۲۱ 11
۲۲ 12	۲۳ 13	۲۴ 14	۲۵ 15	۲۶ 16	۲۷ 17	۲۸ 18
۲۹ 19	۳۰ 20					

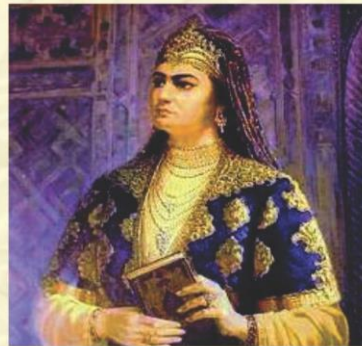
جشن‌های آریایی این ماه

۱ قوس، آذرخش و برافروختن شعله زمستانی

۹ قوس، جشن آذرگان

۳۰ قوس، شب یلدا

حقوق زنان در دوره سلطنت تیموریان

حقوق زنان در دوره تیموریان شکوه و فر خود را طی نموده است. چونان که ابن بطوطه سیاح نامدار قرن هشتم در سفرنامه (یارحله) در مقام حقوق زنان تیموری چنین نگاشته که: «مقام زن در میان این مردم بیشتر از مقام مرد است. اول باری که زنان امرای آن نواحی را دیدم در موقع حرکت از قرم بود که زوجه امیر سلطیه را در ارایه او مشاهده کردم. سرپای ارایه با روپوش کبود رنگ عالی تزئین گردیده و پنجره‌های آن باز بود.»

در این میان میتوان از دو زن حکیم و حکم آن دوره هر یک شادملک آغا سرآمد زنان دربار سمرقند و گوهرشاد آغا که دختر غیاث‌الدین ترخان از امرای بزرگ صاحب قران امیر تیمور، همسر شاهرخ و مادر بایسنقر است، نام برد.

مفهوم حق برابری در سفینه‌ی صائب

صائب تبریزی استاد شعر مکتب هندی در جمع واره‌ای از اشعار خود و دیگران بدین گونه به واژه‌ی برابری انسانی پرداخته و در چندین بیت بر این پایه‌ی حقوق بشری روا داشته است و این مفهوم را به مضامین متنوع در بسیاری از اشعار او می‌توان به خوبی پیدا نمود.

کوچکدلی به شاهی دنیا برابر است *** گوهر که قطره ایست به دریا برابرست
گه یار یک کس است به عالم برابرست *** گه یک غم است به صد غم برابر است
مردن به خاک پای تو با جان برابرست *** خاک درت به چشمه حیوان برابرست
کشتی مرا و کشته شد از رشک عالمی *** هر خون که می‌کنی تو به صد خون برابرست
در این سروده مفاهیم بزرگتری چون جنگ و صلح، کشتار یک انسان به مثابه‌ی صد انسان و غم اجتماعی را بگونه پایه می‌توان پیدا نمود.

هنر بال همای بخت مادر زادگی دار *** شناور کی به مرغابی برابر زادگی دارد
با توجه بدین نکته دو بال برادری و تفاهم را درمی‌یابیم که سر دو جانبه دارد و اگر چنین اتفاق شایسته‌ای افتد؛ نظام عدالت گسترده گشته و بشر به مدینه‌ی فاضله‌ی حقوق بشری خود می‌رسد.

۱۳۹۹

Des 2020/ Jan 2021

۱۰ | جدی / دی

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
		۱ 21	۲ 22	۳ 23	۴ 24	۵ 25
۶ 26	۷ 27	۸ 28	۹ 29	۱۰ 30	۱۱ 31	۱۲ 01
۱۳ 02	۱۴ 03	۱۵ 04	۱۶ 05	۱۷ 06	۱۸ 07	۱۹ 08
۲۰ 09	۲۱ 10	۲۲ 11	۲۳ 12	۲۴ 13	۲۵ 14	۲۶ 15
		۲۸ 17	۲۹ 18	۳۰ 19		

جشن های آریایی این ماه

۱ جدی، خرم‌روز یا جشن نود روز تا نوروز

۸ جدی، جشن دیگان

۱۴ جدی، جشن گیاه‌خواران

۱۵ جدی، جشن بتیکان یا پیکر تراشی

سیما سمر؛ چهره‌ی حقوق بشری افغانستان

نگاه بهزاد به انسان و رفع طبقاتی بودن انسان

بانو سیما سمر زاده‌ی ۱۵ دلو/ بهمن ۱۳۳۵ در ولایت غزنی سیاستمدار، پزشک و فعال حقوق بشر اهل افغانستان است. او نخستین وزیر امور زنان افغانستان بود. وی از سال ۱۳۸۱ تا ۲۶ تیر/ سرطان ۱۳۹۸ در سمت رئیس کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان فعالیت کرد و در ۲۸ جدی/ دی ۱۳۹۷ به عنوان عضو-بورد عالی مشورتی دبیرکل سازمان ملل در امور میانجیگری صلح تعیین شد. خانم سمر از سال ۲۰۰۵ میلادی، به عنوان گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در مورد وضعیت حقوق بشر در سودان نیز مشغول به کار است. او تاکنون جایزه‌های بین‌المللی بسیاری دریافت کرده است.

نگاه به ارزش‌های انسانی در آثار استاد کمال الدین بهزاد را می‌توان به وفور دید و این تاثیر را از عرفانی اندیشیدن او دانست. فلسفه‌ی وجودی آثار بهزاد ترسیم نمودن ارزش‌های انسانی است. در آثار او خبری از شاه، شاهزاده و نجیب زاده گان نیست. او توانست با درایت هر چه تمام تر مرز بین اقشار مختلف انسانی را در آثار خود بشکند و آنچه در مینیاتور به عنوان یک اصل مطرح بود، دور زند. این ادعا در اثر کاخ خورنق هویدا است.

۱۳۹۹

Jan/ Feb 2021

۱۱ | دلو/ بهمن

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
				۱	۲	۳
				۸	۹	۱۰
				۱۵	۱۶	۱۷
				۲۲	۲۳	۲۴
				۲۹	۳۰	
۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶
۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۱	۲	۳
۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹

جشن‌های آریایی این ماه

- ۲ دلو، جشن بهمنگان
- ۵ دلو، جشن نوسره
- ۱۰ دلو، جشن سده
- ۱۵ دلو، جشن میانه زمستان
- ۲۲ دلو، جشن یادروزی
- ۳۰ دلو، جشن آبریزگان

۱ دلو، زادروز فردوسی. ۲۰ دلو، زادروز امیر علی شیر نوایی. ۱ فبروری، روز جهانی گفتگوی ادیان.

حقوق اسیران جنگی در شاهنامه‌ی فردوسی

در شاهنامه‌ی فردوسی اسیران جنگی به دو دسته‌ی نظامی و غیر نظامی تقسیم شده است که بر علاوه انسان‌ها، شامل دیوان نیز می‌گردد. وفور چنین ملاحظاتی را در نخست میتوان در داستان اسیران طهمورث پیدا نمود. دیوان در شاهنامه، نخستین اسیران جنگ هستند که طهمورث با وجود دشمنی آنان، رفتاری توأم با دادورزی و درخور یک شاه مودب با آنها دارد. طهمورث در کنار حق کرامت، حقوقی چون حق حیات، رعایت حال اسیران مجروح، آزادی و منع شکنجه را نیز درخصوص اسیران قایل شده است.

کی نامور دادشان زینار *** بدان تانهانی کنند آشکار

چو آزادشان شد سر از بند او ی *** بجستند ناچار پیوند او ی

حق امنیت جانی اسیران از دگر رفتارهایی است که در شاهنامه پیوسته به آن تاکید شده است. کیخسرو نیز به اسیران تورانی حاصل از جنگ دوازده رخ، اطمینان خاطر می‌دهد تا از حفظ جان خود ایمن باشند.

نیم من به خون شما شسته چنگ *** نگیرم چنین کار دشخوار و تنگ

همه یکسره در پناه منید *** وگر چند بدخواه گاه منید

مرزبان نامه

کتابی است منسوب به مرزبان بن رستم بن شهریار که حاوی نه باب میباشد.

هر باب این کتاب به موضوعی خاص اشاره دارد طوری که در باب اول، به علت نام‌گذاری آن به مرزبان نامه اشاره شده است و یا باب دوم، با بیان حکایات مناسب، تلاش می‌کند تا سوء ظن شاه نسبت به برادران را برطرف نمایند اما آنچه برای ما در این کتاب مهم است باب هشتم آن می‌باشد که درباره برخورد مخلومان و یاران است. در این کتاب به داستان‌ها و حجم زیادی از مطالب برخورد می‌کنیم که توصیه به زهد و قناعت و پرهیز می‌کند. از دیدگاه مرزبان نامه، اصل در پادشاهی، وراثت و نسب نیست، بلکه شایستگی مهم‌ترین شرط حکمرانی است و بارزترین ویژگی کتاب آن است که نویسنده با به کار گرفتن سمبولیسم، دیدگاه‌های سیاسی خود را از زبان حیوانات بی‌زبان، بیان کرده است.

۱۳۹۹

Feb/ March 2021

۱۲ | حوت / اسفند

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
						۱ 19
۲ 20	۳ 21	۴ 22	۵ 23	۶ 24	۷ 25	۸ 26
۹ 27	۱۰ 28	۱۱ 01	۱۲ 02	۱۳ 03	۱۴ 04	۱۵ 05
۱۶ 06	۱۷ 07	۱۸ 08	۱۹ 09	۲۰ 10	۲۱ 11	۲۲ 12
۲۳ 13	۲۴ 14	۲۵ 15	۲۶ 16	۲۷ 17	۲۸ 18	۲۹ 19
۳۰ 20						

جشن‌های آریایه این ماه

- ۱ حوت، اورمزد روز
- ۵ حوت، جشن اسفندگان
- ۱۹ حوت، جشن نوروز رودها
- ۲۰ حوت، جشن گلدان
- ۲۷ حوت، چهارشنبه سوری
- ۲۹ حوت، جشن اوشیدر

۴ حوت، زادروز خوشحال خان ختک. ۲۲ حوت، زادروز نظامی گنجوی. ۲۸ حوت، زجر کشی فرخنده.

۲۱ فیبروری، روز بین‌المللی زبان مادری. ۸ مارچ، روز همبستگی زنان.

برندگان جوایز حقوق بشر طی سال‌های مختلف

Malala Yousafzai

Rebeca Gyumi

Louise Arbour

Sergio-Vieira-de-Mello

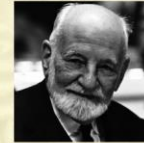
Joënia Wapichana

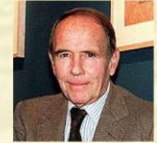
Khadija Ryadi

Asthma Jahangir

Rene Cassin

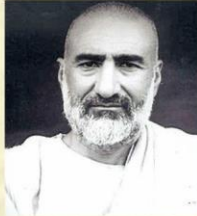
Sadruddin Aga Khan

جایزه زیست صحیح یا نوبل آترناتیو

جایزه زیست صحیح (Right Livelihood Award) که معمولاً با نام جایزه نوبل آترناتیو یا نوبل مضاعف عنوان می‌شود جایزه‌های سالانه برای فعالان و کنشگران در زمینه‌های حقوق بشر، بهداشت، حفظ محیط زیست، آموزش و صلح در سراسر دنیا است. البته این جایزه ربطی به جایزه نوبل ندارد. این جایزه به ارزش دو میلیون کرون سوئد (۲۰۰ هزار یورو) که معمولاً در ۹ دسامبر اهدا می‌شود، در سال ۱۹۸۰ توسط یاکوب فون اوکسکول، نظریه‌پرداز و عضو سابق پارلمان اروپا با فروش آلوم تمبرهایش به ارزش یک میلیون دلار بنیانگذاری شد.

خان عبدالغفار خان و فلسفه عدم تشدد

او یک رهبر سیاسی و معنوی شناخته شده برای مخالفت مسالمت‌آمیز بود که عمر خود را در این راستا سپری نمود. خان عبدالغفار خان در سال ۱۸۹۰ میلادی در یک خانواده مسالمت‌آمیز و مرفه از اوتمنزای دره پیشاور بریتانیای هند متولد شد. او یکی از مخالفین ایجاد پاکستان بود. همچنان وی یکی از دوستان نزدیک مهاتما گاندی رهبر هندوستان به شمار می‌رفت او سال‌های ۱۹۶۰ تا ۱۹۷۰ در تبعید و در زندان سپری نمود. خان عبدالغفار خان در سال ۱۹۸۸ درگذشت و بنا به وصیت خودش در جلال آباد افغانستان به خاک سپرده شد.